

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö on saanut työttömyysturvan toimeenpanijoilta (muun muassa työvoimaviranomaisilta) eri yhteyksissä palautetta siitä, että nykyiset työttömyysturvalain (1290/2002) 2 a luvun 9 ja 10 §:ssä säädetyt työttömyysturvaseuraamukset eivät tue parhaalla mahdollisella tavalla työnhakijan palveluprosessia ja työnhakuvelvollisuuden toteutumista. Tilastot ja ministeriön työnantajille tekemä kysely tukevat toimeenpanijoiden näkemystä.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa korostetaan työttömyysetuutta saavan velvoitteita. Tämän johdosta työllisyyden edistämisen ministeriryhmä linjasi 20.3.2025 työttömyysturvaseuraamusten muuttamiseen tähtäävän valmistelun aloittamisesta.

Tausta

Nykyisin työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvästä työvoimapoliittisesti arvioituna moitittavana pidettävästä menettelystä asetetaan korvauksettomia määräaikoja ja työssäolovelvoite porrastettuna. Ensimmäinen moitittava menettely vuoden tarkastelujakson kuluessa ei aiheuta seuraamusta. Jos moitittavia menettelyjä on kaksi, työnhakija menettää oikeutensa työttömyysetuuteen seitsemältä kalenteripäivältä. Kolmannesta moitittavasta menettelystä työttömyysetuuden menettää 14 kalenteripäivältä. Jos työnhakija menettelee vielä neljännen kerran moitittavasti, hänelle asetetaan 12 kalenteriviikon työssäolovelvoite.

Porrastettua seuraamuskokonaisuutta muutettaisiin siten, että työnhakija menettäisi oikeutensa työttömyysetuuteen jo ensimmäisestä työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvästä laiminlyönnistä. Korvaukseton määräaika olisi näissä tilanteissa kestoaltaan seitsemän kalenteripäivää. Muutos korostaisi työnhakijan omaa vastuuta hakea aktiivisesti työtä ja osallistua hänelle tarjolla olevaan palveluprosessiin ja palveluihin.

Seuraamuskokonaisuus olisi neljän sijasta kaksiportainen. Jos työnhakija jatkaisi menettelyään, toisesta työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvästä laiminlyönnistä asetettaisiin kuuden kalenteriviikon työssäolovelvoite. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että jatkaessaan työvoimapoliittisesti moitittavaa menettelyään työnhakija menettäisi oikeutensa työttömyysetuuteen nykyistä nopeammin. Samalla etuusioikeutensa menettäneellä työnhakijalla olisi kuitenkin mahdollisuus palauttaa etuusioikeus nykyistä helpommin, koska työssäolovelvoitteen kestoä lyhennettäisiin puoleen nykyisestä.

Tämä luonnos hallituksen esitykseksi valmistellaan aikataulusyistä erillisenä hallituksen esityksenä. Ennen esityksen antamista eduskunnalle syysistuntokaudella 2025 perustelut ja säädösehdotus on tarkoitus sisällyttää valmisteilla olevaan hallituksen esitykseen työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi (niin sanottu TYKE-esitys). Tällä pyritään selkeyttämään samanaikaisesti eduskunnan käsiteltävänä olevien, toisiinsa liittyvien esitysten muodostamaa kokonaisuutta.

Tässä esitysluonnoksessa esitetyt työttömyysturvaseuraamukset tulisivat sovellettavaksi myös uudessa yleistueessa. Yleistukea koskeva esitys annettaneen eduskunnalle samanaikaisesti tässä esityksessä esitettyjen muutosten kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tämän esityksen mukaiset työttömyysturvalain säännökset koskisivat jatkossa ansiopäivärahaa ja uudessa yleistuesta annettavassa laissa säädettävän viittaussäännöksen perusteella myös yleistukea.

Tavoitteet

Muutosten tavoitteena on selkeyttää ja yksinkertaistaa työttömyysturvaseuraamuksia ja tehostaa ohjaavalla vaikutuksella työnhakijoiden työnhakua, osallistumista heille järjestettävään palveluprosessiin sekä osallistumista työnhakua ja työllistymisen edistämistä tukeviin muihin palveluihin.

Muutosten arvioidaan vähentävän julkiselle taloudelle aiheutuvia sosiaaliturvamenoja noin 14,9 miljoonalla eurolla vuodessa. Lisäksi muutosten arvioidaan vahvistavan työllisyyttä noin 700 työllisellä. Työllisyysvaikutuksesta aiheutuisi arviolta noin 16,8 miljoonan euron vuotuinen säästövaikutus julkiseen talouteen.

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om@gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/9365/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi tai postitse osoitteeseen Työ- ja elinkeinoministeriö, PL 32, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/9365/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus TEM040:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan

kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään torstaina 19.6.2025**.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa

Hallitusneuvos Timo Meling, timo.meling@gov.fi (paikalla 12.5.2025 jälkeen)

Linkit

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Preview?proposalId=c90694e1-9fae-47dc-ac7a-4c2333deced8&isPreviewForParticipant=False> - Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM040:00/2025>

<https://tem.fi/sv/projekt?tunnus=TEM040:00/2025>

Liitteet:

[Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §n muuttamisesta.pdf](#)

[Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 a kap. 9 och 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.pdf](#)

Jakelu:

Akava
Ammattiliitto PRO ry

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Espoo-Kauniaisen työllisyysalue
Etelä-Hämeen työllisyysalue
Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue
Etelä-Karjalan työllisyysalue
Etelä-Kymenlaakson työllisyysalue
Etelä-Satakunnan työllisyysalue
Hanko-Inkoo-Raaseporin työllisyysalue
Helsingin työllisyysalue
JHL ry
Jyväskylä-Muuramen työllisyysalue
Kainuu-Koillismaan työllisyysalue
KEHA-keskus
KELA
Keravan ja Sipoon työllisyysalue
Keski-Pohjanmaan työllisyysalue
Keski-Savon työllisyysalue
Keski-Uudenmaan työllisyysalue
Kirkkonummi-Vihti-Siuntion työllisyysalue
Kouvolan työllisyysalue
Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT
Kuntaliitto
Kuopion työllisyysalue
Kymppi työllisyysalue
Lahden työllisyysalue
Lohja-Karkkilan työllisyysalue
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue
Meri-Lapin työllisyysalue
Mikkelin seudun työllisyysalue
Oikeusministeriö OM
Oulun seudun työllisyysalue
Pietarsaaren seudun työllisyysalue
Pohjanmaan työllisyysalue
Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue
Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue
Pohjois-Karjalan työllisyysalue
Porvoon työllisyysalue
Päijät-Hämeen työllisyysalue
Raahen työllisyysalue
Rovaseudun työllisyysalue
SAK
Salon työllisyysalue
Satakunnan työllisyysalue
Savonlinnan työllisyysalue
Seinäjoki-Isokyrö-Ilmajoen työllisyysalue
Sosiaali- ja terveysministeriö STM
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta SAMU
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
STTK

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi
Suomen Yrittäjät
Suupohjan työllisyysalue
Tampereen seudun työllisyysalue
Tunturi-Lappi - Pellon työllisyysalue
Turun työllisyysalue
Työ- ja elinkeinohallinnon valtakunnallinen yhdistys THHL ry
TyöHämeen työllisyysalue
Työttömien keskusjärjestö ry
Työttömyyskassojen yhteisjärjestö TYJ
Vakuutusosasto
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö VM
Vammaisfoorumi
Vantaan työllisyysalue
Ylivieska-Kalajoki-Nivalan työllisyysalue
Ylä-Savon työllisyysalue
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet AMS
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko teillä lausuttavaa esityksestä yleisesti?
2. Onko teillä lausuttavaa säädösehdotuksesta ja sen perusteluista?
3. Onko teillä lausuttavaa esityksen vaikutusarvioista?
4. Tulisiko työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §:n soveltamisalaa laajentaa uusiin työnhakijaa etuuden saamisen edellytyksenä velvoittaviin toimiin? Mitä nämä toimet olisivat ja miksi velvoittavuutta tulisi laajentaa niihin? Jos mahdollista, esittäkää myös arvio mahdollisen laajennuksen vaikutuksista.

Ruth Kimmo
Työ- ja elinkeinoministeriö

Meling Timo
Työ- ja elinkeinoministeriö